

GYULAFEHÉRVÁR.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA és
KIADÓHIVATAL:
Gyulafehérv. Tóvis-uteza 167. sz.
hová minden küldemény intézendő.

POLITIKAI, TARSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési Feltételek:

SZERKESZTIK:

Ávéd Jákó. Cosieriu János. Dr. Máyer Ödön.

Egész évre, házhoz küldve ..... 4 frt.
Félévre ..... 2 „
Negyedévre ..... 1 „
Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELEN MINDEN SZERDÁN.

Gyulafahérvár, október 3-án.

Az erdélyrészi rom. katolikusoknak küldöttei néhány nap múlva városunkban jönnek össze, hogy az egyházmegyének autonomikus szervezeténél fogva évenként pontosan megtartani szokott status-gyűlését ez évben is megtartván, az egyházmegye világi vonatkozású ügyeiben tanácskozzanak és üdvös határozatokat hozzanak.

Sajatos helyzete van az erdélyrészi rom. katolikusok egyházmegyének, talán az összes világon létező rom. katolikusok egyházmegyéi közepette, mert míg tudunkkal a r. kath. egyházmegyék sehol a világon autonomikus jogokat nem élveznek, sőt az emberek el sem tudják hinni, hogy a rom. kath. egyházi szervezet az autonomikus szervezettel kapcsolatba volna hozható, addig az erdélyi egyházmegye hívei, a hívőknek az egyházi ügyek iránti érdeklődését annyira felkeltő és ébrentartó autonomikus életet a maguk körében nemcsak megteremtették s az egyház szervezétével pompásan kiegyeztettek, hanem azt régóta s újabb időben kiválólag sikeresen ápolják és élvezik.

Ennek a szervezetnek még itt ott lehetnek hiányai, melyek kiegészítésre várnak, s melyeket csak hosszas tapasztalat után lehet a kath. egyház szervezétével összhangzólag kiegyenlíteni, de e hiányok semmi kép-

pen sem képezhetik alapját — a mint sokan a viszonyokkal ismeretlenek közül gondolkodnak — az egyházmegyei autonomikus élet tagadásának, mert eltekintve attól, hogy pl. a különféle alkotmányos nemzetek politikai constitúciói sem egyezők, egyik több és bővebb jogokat élvez mint a másik, aszerint aminő népszokások és viszonyok között fejlődtek ki e constitúciók s azért nem lehet őket az alkotmányos nemzetek köréből kizárni; még az is tekintetbe jő, hogy az erdélyi rom. kath. egyházmegye autonómiaja a modernbb értelemben vett s a teljesen más szervezetű felekezetek autonómiajával párhuzamba nem vonható, részint egyházi szervezetének conservativizmusa, részint a nagyvonalú régi autonómiajának nagyobb mértékben főként csak újabb időbeli használata miatt, de még azért is, s azt hiszem ez a fő ok, mert az egész világra kiterjedő katholicismus között ez az egyedüli egyházmegye, mely a világ ellenvéleménye dacára autonómiát alkotott magának, megakarván azt győzni ennek lehetőségéről a kath. egyházi szervezet mellett is s azért óvatos minden lépésében, mely az egyházi szervezet körébe vág, nehogy az autonomikus élet ellenségeinek okot szolgáltatson véleményök beigazolására. És mindezek mellett, azt hiszem, nem az elmélet, hanem a gyakorlat teszi az életet. Már pedig az

A „GYULAFEHÉRVÁR” TÁRCZAJA.

Egy röpke álom.

Ne mondja senki, hogy harc az élet — harc az álom. Petőfy ugyan feljajdult egyszer és költői indignációval mondá: „az élet hosszú harc, rövid béke — a halál rövid harc, hosszú béke.” — Van a halálnak egy testvére: az álom. És az álom még sem rövid harc és hosszú béke. Testvéreknek pedig hasonló tulajdonságokkal kellene bírniok.

Nem hiszitek? — Im itt egy bizonyíték:

Elaludtam. Lassan kopogtatott lelkem ajtaján az álom. Csakhamar minden oldalról gyűltek a fellegek és gondolám: hol feleggyűlés van, ott vihar lesz.

Mint szellemszikkák, úgy cikláztak a villámok és mint egy hatalmas: „Eláll!” szólott közjük a dörgés. Megindult az elemek csatája. Kinek nincs hajléka, megázik.

Sokan azt mondják, az eső az ég és föld kibékülése; de én nem láttam sehohsem szivárványt.

A víz ismét az anyaföld kebelére borult és szétfolyt azon — így hullasz alá terveiddel ember. Te is esőcsepp vagy, a földről mentél fölfelé és odafent sem vagy más mint pára — meghordoz az életszerencse szele és leszállasz önmagadtól, hogy újra — sár légy.

A képzelem ideges keze elrántotta előlem e képet. Álmodtam tovább.

Hűs tengeri szél lengedezett felém, közvetlen előttem állott Velence, Adria habléánya. Zajlottak körülötte a hullámok és játszottak vele.

Atmentem a „sóhajok hidján”, beléptem a terembe, hol hajdan a tizek tanácsa volt.

Nagy szerepet játszott a 10-es szám. Hátha van város, melyben a 16-nak jutott szerep... Gondolám, még soha sem nyertem lutrin, veszek egy sorsjegyet, sorozata 10 — nyerő száma 16. — És mi lett?... tiszteletbeli főnyeremény: semmi!

De ime újabb álomkép:

Gazdag rónán vezettek lépteim. Kérdeztem utközben egy embert: hogy hívják e tért? — „Emberi élet” — felelé amaz — „arany kalászokat nevel rajta az önzetlen törekvés.”

Mai számunkhoz egy negyed iv melléklet van csatolva.

autonomikus életben hogy többet ne említsek nem az a fő dolog, hogy püspököt a hívek válasszanak — ámbar az erd. kath. autonomia hajdan e jogot is gyakorolta — hanem szerintem életbe vágóbb az, hogy az egyházi és tanulmányi alapok elhelyezése, fentartása és gyarapítása, az ösztöndíjak, segélyek kiosztása a lelkészek, tanárok és tanítók választása, valamint az iskolák gondozása fölött intézkedési jogokkal birjanak.

És e jogok mindnyáját az erd. rom. kath. státus gyakorolja, oly széles terjedelemben, amint az csak lehetséges s azért ezen egyházmegye autonomiája is factum, tény, valóban létező szervezet, mely él, mozog fejlődik s fejlődésében harcot vív a vele ellenséges hatalmakkal, magát érvényesíti úgy fölfelé mint lefelé és bizonyítja lételetét a kétkedés, a tagadás szellemével szemben is és így lassan magját képezi annak a nagy fának, mely autonomikus élet alakjában beárnyékolja mondjuk egyelőre — a nagy magyarországi rom. kath. egyházmegyét.

Nem tartjuk mi ezek szerint hiába való dolognak az erd. rom. kath. status híveinek munkálkodását és küldötteinek fáradozását. Fontos feladat jut nekik osztályrészül, mert míg egy oldalról úgy kell egyengetniök autonomikus életük utait, hogy az egyelőre a többi magyarországi katolikusok előtt az autonomiai élet lehetőségének demonstratóija legyen, addig figyelmüknek kiterjeszkednie kell az erdélyrészi közművelődés kezükbe letett tényezőire is, ezeket érdeklődésüknek egész melegével, szeretetüknek egész fántáziájával kell ápolniok, gyarapítaniok és fejleszteniök és pedig nem egyoldalulag csak vallási nézpontról ítélve, hanem ítélve azon sajátos nézpontról is, melyek kötelességévé tesszik minden erdélyrészi embernek és honfinak a közművelődés irányait és utjait követni ott is, hol egyéni állása szerint keresni valója alig akadna.

És midőn a kath. status küldöttei ilyen magasztos feladatuk teljesítésében fáradoznak, ne feledkezzenek meg a városunkban elhelyezett közművelődési eszközök fejlesztéséről sem. Hiszen az erdélyrészi katolicizmus

e várost középpontjává tette, s abban tanintézeteket állított fel az elemi iskolától az egyetemi fokozatig. Az alapító katolikusok nagyon jól érthető öntudatossággal tették ezt s a jelenkor katolikusai még öntudatosabban cselekesznek, midőn ez intézményeket nem bántják, sőt azok fejlesztésére párhuzamosan a többivel, egyenlően gondoskodnak. A fejlesztés sürgős és halaszthatatlan, mert itt nem csak a csiki és udvárhelyi tömegesebb katolicizmus megvédéséről, hanem inkább a vármegyei szélszórta katolicizmusnak és magyarságnak védelméről van szó s azért míg amast nem ohajtjuk eljuttetni, ezt kiváló figyelemre kívánjuk méltattatni.

Legyenek üdvözölve városunkban a status mindazon küldöttei, kik költséget és fáradságot nem kimélve egyedül lelkesedésük szózatát követve eljönnek teljesíteni ama nevezetes munkakört, melyet a gondviselés és a kath. hívek bizalma vállalkra rakott. Adjon az ég sikert működésüknek!

Vidéki levelezés.

Alvincz, 1887. okt. 3-án.

No Isten neki! Ez a harmadik tudósításom a „Gyulafehérvár“ részére, mióta nehéz és szép pályáját megkezdette; ha ezen tudósításom is a szerkesztői örök homályba helyeztetik nyugalomba, úgy, úgy nem irok többet, vagy pedig tudósításaim külön küldöncz és vétbizonylat mellett fogom expediálni. De félre a tréfával, le a kalappal. Igen uraim! Le a kalappal előttünk alvincziek előtt hozzánk hasonló, s mindjárt nagyobb népességgel bíró helység tisztelt lakói, s hogy miért? Im hallják:

Az E. M. K. E. Alvincz vidéki kör elnöke, érdemes elnöke Teleky József 1886. év július hó 18-án tartott választmányi ülésen a körnek azon üdvös indítványt tette, hogy Alvinczen óvoda felállítása életkérdés s tovább nem nélkülözhető lévén, az mielőbb állittassék fel. Az indítvány, nagyon természetes örvendetes viszhangra talált, de hol a kivitelei mód? Az is megvan, mondá a minden szépért, nemesért igazán lelkesülni tudó elnök. Nézzétek Borbándot, semmiből teremtettük meg a már ez év őszén megnyitandó ovót, hát itt hogy ne létesülhetne inkább és gyorsabban? Hallva ezen indítványt az ily ismert, lelkesedni tudó igaz hazafi szájából, perczig

Elöttem gyorsan haladt egy ifju; beszédes társa volt az ambíció. Messze távolban kékellett az érdemek hegy-láncolata. Az ut mentén kis házikó állott — a szerénység lakása, gondolám magamban; a ház előtt ült az okosság.

Ez hallotta, mit sugott az ambíció mámoros szavakkal fiatal barátja fülébe:

„Nézd e hegyeket,“ szolt az ambíció, „ki ember, magasra tör. Ne maradjunk itt e rónán, a közönségesség tala-ján. Kiválólag nézd amott a legnagyobb csucst, mint elnököl a többi fölött; az a dicsőség hegye. Vagy ott vagy sehol, ez legyen a jelszavad!“

Ők mennek. Rohammal akarják bevenni a bérczeket, már nem hallják az utánuk kiáltó okosság szavát: „lassan menj, tovább érsz.“ Meredek az ut, sikamlós a talaj; egy ballépés, és a vége — bukás. — A lezuhant ember mellett megjelen Kölcsey szelleme és felírja siriratát:

„Hirt és dicsőséget vadászni hiúság. A való nagyságnak éppen úgy következése a dicsőség, mint jámbor életnek a becsület. Kereset nélkül jön mindegyik.“

Megborzadtam . . . az álom változott.

Csendes éj van; évezredes fényükben ragyognak a csillagok. Mint lángelmék az értelem sötétjét, úgy világítják be a homály nyugalmát.

Rendes forgás a kitzüött program. De egy megindul — ki hinné, hogy az égiek közt is van forradalom, — kiválik társai közül és a beláthatlan messzeségbe repül.

Egy fényponttal kevesebb; pedig ma este talán ennek kellett volna inkább ragyognia.

Hulló csillag vagy te is ember! Egyet fordulsz és kiestél programodból. Vajjon pályád történetét megírják-e a többiek, tartanak-e fölötted felolvasást!

Almodni akartam tovább, felköltött Garay: „Álomért ne hagyd az életet, csak valóság üdvezithet.“

Hála Istennek, mindez talán nem történt meg — álom volt az egész. — Gyulafehérvár vidéke csendes és a vár hallgatódzva áll!

Vagabundus.

sem volt senki kétségben annak kivihetése felől, s már remélte hinni, hogy nem csak az indítvány, hanem a kiviteli módozat is megvan a t. indítványozónak. És ebben nem is csalódott, midőn előadja, hogy Alvincz birtokosai 5% iskoladót fizetnek az állami iskola fentartására, mely begyülemelő összegnek $\frac{2}{5}$ -e fordittatik csak fel, míg a fennmaradó összeg ministeri rendelet alapján a gyfehérvári m. kir. adóhivatalba szokott beszállítatni mint felesleg. Aztán másodsorban ott van a mi humánus intézményünk az E. M. K. E. mely jóra törekvésünkben segítségünkre leend, s végezetre itt vagyunk mi, a kik mindig tettünk és adtunk a hová kellett.

Nosza rajta, bizottság küldetik ki a dolgozatok keresztülvitelére, elnök, nő meg a titkár-irnok a kör nevében kérelmeznek, s az eredmény az lett, hogy a n. m. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ő excellentiája — a megyei nagyságos tanfelügyelő ur hathatós támogatásával — az alvinczi állami iskola részére megszavazott 5% iskoladónak $\frac{3}{5}$ -ét mintegy 300 forintot kegyeskedett átengedni. A közművelődési egyesület 10 évi időtartamra 150 frtot. A költségvetésben mutatkozó hiányt társadalmi uton, egyelőre 3 évi időtartamra biztosítottuk, s ma ott állunk, hogy f. hó 2-án az alakuló ülést megtartva, melyen a tagok igen szép számmal voltak jelen — elnöknek a főbb érdemet szerző Teleky József, alelnök: Szócs Imre, pénztárnok: Heltner Frigyes, orvos: Ürmösy Ferencz, titkár: Székely Lehel; választmányi tagoknak: Batta Bertalan, Glück M., Deák Gy., Simonffy A., id. Péterffy L., Tankó J., Mány M., Nagy L., Szabó J., és Péterffy Árpád meg is választattak. Az igazgatónő, valamint az ügyészi állás ezuttal betöltetlen maradt, hanem az óvoda érdekében már eddig is szép tevékenység elismerésül tiszteletbeli elnöknőül mélt. báró Horváth Ödönné, s tisztebeli igazgatónőül tekintetes Glück Mórné ő nagyságaikat megválasztá. Óvónőnek megválasztott t. Andrásy Berta k. a. A beiratások e hó 12-én veendik kezdetüket, az ünnepélyes megnyitás ugyan e hó 16-án. Helyiségül egyelőre az olvasó-egylet helyisége leend. Tandíjt a növendékek nem fizetnek.

Es most kérdem: nem megérdemli Alvincz értelmisége, ugy a szépért lelkesülni tudó polgársága, hogy példáját kövessék mások is?

Ezen rövid tudósításomból kivehető, hogy kié a főérdem s addig is mig illőhelyről is az elismerés — mi soká nem késhetik ennyi tevékenység után — megjönne, tiszteljük meg mi elismerésünk hálájával. Koszorut az érdemesnek!

Székely Lehel.

— Tisztelt olvasóinkhoz! Egy félelvi munkásságra hivatkozunk, midőn az új negyed megnyitásával lapunkat tisztelt olvasóink további becses pártfogásába ajánljuk. A kezdet nehézségeivel küzdve, lelkiismeretesen törekedtünk első számunkban tett ígéretünket beváltani. Hason buzgalommal és becsületos törekvéssel, mint eddig fogunk továbbra is a közérdek szolgálatában működni és reméljük hogy a tisztelt közönség nagyérdemű pártfogását tőlünk ezután sem fogja megvonni.

Az előfizetési díjakat tisztelettel kérjük kiadóhivatalunk címére mielőbb megküldeni.

Napi hírek.

Gyulafehérvár, 1887. okt. 4.

— (A király nevenapja.) Ma délelőtt a király nevenapja tiszteletére Lönhart Ferencz erdélyi püspök a székesegyházban fényes segédlettel ünnepi misét celebrált, melyen a katonai helyőrség is részt vett Wattedk Ferencz tábornok vezetése alatt. Az énekkart a szent mise alatt a 62

gyalogezred zenekara helyettesítette Pintl karmester vezetése alatt; a mise végén a néphymnus hangjai csendültek fel és az isteni tiszteleten részt vett katonaság eldefilrozott a tábornok előtt. Az isteni tiszteleten részt vettek az összes városi hatóságok, kir. törvényszék, kir. ügyészség, kir. járásbíró és összes egyéb városunkban levő hivatalok s tanárok testületileg.

— (Lönhart Ferencz) erdélyi püspök mai nevenapja alkalmából számos ováció tárgya volt. Elsők voltak a székesegyházi kanonokok s áldozárok, kikhez a tanári kar csatlakozott s kik az Ő Felsége tiszteletére tartott isteni tiszteletéről egyenesen a püspöki lakba vonultak; itt Dr. Bartos Ferencz nagyprépost tartotta az üdvözlő beszédet; azután az irgalmas nővérek tisztelegtek Woeffle Afra főnöknő vezetése alatt. Majd a városi tanács és a városban levő hivatalok tagjai jelentkeztek, kiknek nevében Novák Ferencz kir. tanácsos-polgármester fejezte ki a tisztelgők üdvözlőnatait; a püspök meleg hangon köszönte meg a figyelmet s azután a Hentér Gábor elnök által vezetett kir. törvényszék tisztelgését fogadta. Majd a helyőrség tisztikara jött Wattedk Ferencz tábornok vezetése alatt. — Kettős örömnapot ünnepel majdnem egyidőben a püspök, a mennyiben ő Excellentiája tegnap érte 68-ik születés napját s szívünk mélyéből kívánjuk, hogy ezen örömnapot még számos-számos éven át ünnepelhesse!

— (Wattedk Ferencz) tábornok is nevenapját ünnepelte ma, mely alkalmából a tisztikar üdvözlőn kívül a városi tanács nevében Novák Ferencz kir. tanácsos-polgármester és Roska József rendőrkapitány tisztelegtek a tábornoknál, ki őket igen szívélyesen fogadta és a megemlékezést megköszönte.

— (Báró Kemény Gábor) múlt hó 27-én folytatta utját választókerületében és ezen napon Báró Kemény Kálmán főispán, Csató János kir. tanácsos-alispán, Novák Ferencz kir. tanácsos polgármester kíséretében Magyarigenbe utazott, hol a város végén díszes diadalkapu alatt nagyszámu választó közönség élén Nagy Károly ev. ref. lelkész tartott üdvözlő beszédet. A városban Köblös Miklós főszolgabíró tartotta a fogadó beszédet. A képviselő két izben is tartott nagylelkességgel fogadott beszédet, a többek között azt is jelentvén ki, hogy két kerületben lévén megválaszva, egyikről le kell mondania, de még nem határozott az iránt, hogy melyikben tegye ezt. Reméljük, hogy képviselétével szülőmegyéjének kerületét fogja megtisztelni, mi által újabb választási zavarok elkerüléséhez is járulna. — M. Igenből Ő Excellentiája Nagy-Enyedre utazott.

— (Pál Sándor) királyi tanácsos és a kolozsvári tanterület főigazgatója tegnap városunkban tartózkodott és egyes tanintézeteket megsejmelte.

— (Gautsch őrnagy) a 64 ezred itt állomásozó zászlóaljának parancsnoka e hó 2-án nyolcz heti szabadságidőre távozott el; távolléte alatti időre a zászlóalj parancsnokságát Sándor legrangidősb százados vette át.

— (Gyászhi.) Mély részvétellel értesülünk azon súlyos csapásról, mely Dr. Tódor József theologiai tanár és városunk képviselő testületének rendes tagját érte. Forrón szeretett édes atya meghalt. A gyászos esetről a következő gyászjelentés lett kiadva: Alólítottak a legbensőbb fájdalommal s mélyen megsomorodott szívvel jelentik kásonujfalvi idősb Tódor József közbirtokosnak folyó évi szept. hó 27-én életének 73-ik, boldog házasságának 39-ik évében a végszentségek ájtatos fölvétele után, végelgyengülés folytán bekövetkezett csendes elhunytát. A megboldogultban egy férj végezte be jámborul, miként élt, földi pályáját, ki egész életén át szent kötelemnek, tartá boldoggá, meglegedetté tenni azt, kit Isten társul rendelt vele neki az élet nehéz gondjainak megosztásában; egy családapa, ki nagy szívének egész melegevel, jámbor lelkének teljes odaadással törekedett, fáradságot és akadályt nem ismerve megfelelni ama nehéz kötelességeknek melyeket az apai szent hivatás rótt vállaira; egy ember kit istenes életéért, szepőtelen becsületességéért, emberbaráti szívésségéért, közhasznu fáradhatlan munkásságáért a család s rokonok rajongó szeretete, számos ismerőseinek őszinte tisztelete, polgártársainak közbecsülése környezett. — Az Istenben boldogultnak hült tetemei f. hó 29-én d. u. 4 óra-

or fognak a helybeli sírkertben örök nyugalomra helyeztetni; lelkéért pedig az engesztelő szent miséidőzet mánap d. e. 8 órakor fog a helybeli templomban a Mindenhatóak bemutatni. — Kásonújfalú, 1887 szeptember hó 27-én. — Az örök virágosság tényszerűnek neki! — Özv. Kovácsi Róza, mint neje; dr. Tótor József gyűfahérvári theol. tanár, szentszéki ülnök és jegyző s Tótor János közbírtólos, mint gyermekei; Szotyri Teréz, mint menyje; Tótor Jenő, József és Róza, mint unokái; Szotyri Mihály és neje mint szülőársak; Özv. Kiss Dániel, Dániel Károly és neje, Kiss Dénes és neje, Kiss Irma, Özv. Kovácsi Bálint postamester és gyermekei, mint rokonok és sógorok. — A súlyosan sújtott tanár a gyásztertartásra hazautazott és vasárnap tért ismét Gyulafehérvárra vissza. Legyen vigasza az általános öszinte részvét, melyet a szomorú hír városunkban keltett!

— **(Hladnagy Péter)** zalathnai ev. ref. lelkész m. hó 15-én elhalt; a megboldogult 35 éven át volt lelkész Zalathnán. Temetése 17-én ment nagy részvét mellett végbe és a gyásztertartáson Tókos Sándor esperes, Dr. Elek és Viktor és Veress Sándor lelkészek is részt vettek.

— **(Az ev. ref. templom)** belseje Dr. Elek és Viktor lelkész buzgó kezdeményezésére a napokban gyökeres javításokon ment keresztül; az összes falak hóf. h. rre vannak meszelve, a padok ujonnan megfestve, szintugy a szöszék, míg a téglapadozat cementburkolattal láttatott el. A munkálatok még mindig javában tartanak, de már legközelebb be lesznek fejezve, uggy már vasárnap, e hó 10-án fog ez alkalomból az ünnepele s isteni tisztelget tartatni, melyen Nagy Enyedről nyolcz hatmonista is részt veend.

— **(Orgona a zsidó templomban.)** Mozgalom indult meg egy orgona felállítására az itteni új zsidó templomban. Az orgona beszerzésére 1000—1200 frt van előírányozva, mely öszszegből két nap alatt önkénytes aláírások által mintegy 5—600 frt. lett már fedezve. Ha a terv megvalósul az erdélyi részek városai közül Gyulafehérvár lesz az első, melynek zsidó templomában orgona is van.

— **(Az erd. rom. kath. irod. társulat)** választmányának mult hó 28-ra hirdett ülése közbejött akadályok miatt nem volt megtartható és október 5-én d. u. 4 órára halasztatott el.

— **(Viharos közgyűlés.)** A régi jó Csoma-ido óta városunknak tanácsterme nem látott oly viharos jelenetet, mint az „alsófehérmegyei történelmi-régészeti és természet-tudományi egyletnek“ vasárnap délután lefolyt közgyűlésén, melyen a város eliteje meglepő nagy számban volt jelen. — Elhangzott Rajnai Ignác ügyvéd-id. elnök megnyitó beszéde. Szép eszmék sorakoztak benne sok jó akarattal és még több célzattal vegyülve. Hallottuk mi a mult, mi a jelen s mi a jövő és ezekből a következményeket. Nem hittük volna, hogy a legközelebbi következménye egy viharos gyűlés lesz. A ragaszkodás és rokonszenv megleg hangjan szólt id. elnök mindazokról, kik az egylet érdekében fáradoztak. Főlemlíté, hogy tér nyílik itt mindenkinek és elismeréssel tartozunk adózni a fiatalabb tagoknak is, ha mindjárt fejüket nem is disziti a hajlott kor tiszteletgerjesztő ösz fűrtje. — Jött ezután Reiner Zsigmond ügyvédjelölt-előadó jegyzői jelentése. Az önelismerés és sajátdícséret ritkán oly hűséggel eltalált hangján diadalittasan gondol vissza az átélt küzdelmekre, melyekkel az egylet kezdetben megmérkőzni kénytelen volt. Tudósított az ország különböző részeiből és nagynevű férfiaktól érkezett üdvözlétekről, elmondta mi az egylet birtoka könyv és más egyéb régiségekben, szerényen mellékelvén, hogy ezek nagyobb része sajátja és ha az egylet megtartása az „előg buzgalom“ niveauját feléri, e nek termeiben fog elhelyeztetni. Felolvassa — és ezt az egész gyülekezet egyetemes öröme — Lőnhart Ferencz erdélyi püspök leiratát, melylyel Ő Excellenciája az egylet védnökségét elfogadja, mit a gyűlés örömteljes „éljen“-ekkel fogad. Hason általános tetszéssel fogadtatik azon soron kívül tett és felkiáltással elfogadott indítvány, hogy Ő Excellenciájának arcképe az egylet gyűléstermének díszére szereztessék meg. Ezekután folytatja

előadó jelentésének olvasását és örömmel constatálja, hogy a tendentiosus tartózkodás az egylet irányában megszűnt és hozzáteszi Reiner Zsigmond ügyvédjelölt, hogy az egyleti évkönyv szerkesztése jó kezekben, mert az övéiben van letéve. Ajánlja, hogy uggy neki, mint az öszszes bizottsági tagoknak egyenként jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék. Jelenti, hogy egy candidáló bizottság a tisztviselőket kijelölte, azután pedig számadásait terjeszti elő a felmerülő deficitek jelzésével, melyekről uggy sejtettette, hogy az általa fedezett kiadási többleteket hajlandó az egyletnek ajándékozni, és kéri a számadások jóváhagyását. — Mindez „az ügyvezető-bizottság beszámoló jelentése a lefolyt évb. ni működésről és az egylet állapotáról“ czim alatt lett előadva. Számvevői ellenvizsgálat szüksége állott be. Két tag meg is indul, hogy a könyveket áttekintse. Ezek egyike Ávéd Jákó tanár a számadás három tételét 270 frt kiadási öszszegben indokoltnak nem találván, e körülményre felhívja a közgyűlés figyelmét, mert bárha szóló mint id. számvevő az ügyvezető-bizottság kebelében a számadást már megvizsgálta és alá írta, aggályait a közgyűléssel mégis közlendőknek vélte. Heves és mérvnélküli kifakadás volt a viszhang előadó részéről, ki az uggy érdemével alig foglalkozva éles hangon és provokálóan kel ki Ávéd azon ténye ellen, hogy az egyszer általa számvizsgálói minőségben aláirt számadás egyes tételeit most kifogásolja, mely eljárást nem találja tudománykedvelő emberhez méltónak. — Hasztalan világosítja őt fel Ávéd, hogy ő a számadatok mint olyanoknak helyességét vizsgálta csak meg és azokat most is rendben lévőeknek találja, de hogy itt egyes számtételek jogosult volta van kérdésben. Reiner Zsigmond oly módon folytatja személyes támadásait, hogy a közgyűlés általános megbotránkozását idézi elő s midőn kifakadásait folyvást sértegetéssel tetézi, minden oldalról spontán dörgött közbe az általános: „Eláll ki veled!“ sőt itt ott ennél is még erősebb kifejezések. Számosan felugranak s ott akarják hagyni a termet és csak baráti rábeszélés tartja egy részöket vissza. — Az egyetemes megbotránkozás érzetének adott dr. Suchy Béla theol. tanár kifejezést; azután reflektálva az előadói jelentésre, abban méltatlan és kihívó célzásokat lát; mintha az egylet kebeléből bárki az egylet érdekét ellenezte volna. Nem szavaz köszönetet előadónak, mint ezt a felolvasott jelentésben maga kérte, mert bokros érdemeinek elismerése mellett örökbecsű és folyton szem előtt tartandó a szerénység, melyet azonban uggy a jelentés hangjában mint előadó egész viselkedésében teljesen és csalódással nélkülöz. — Reiner Zsigmond erre ingerült hangon arról emlékszik meg, hogy ép Ávéd Jákó volt az, ki a közgyűlés előtti napon 16 új tagot jelentett be, kik bizonyára csak azért léptek az egyletbe, hogy neki — Reinernek — itt „elállt!“ kiálthassanak. Ezen újabb kifakadás megint csak a közgyűlés rosszaló zugását idézi elő, míg Halász Jakab kir. közjegyző a saját és ujonnan belépett 15 tagtárs nevében kijelenti, miszerint ök mindaddig nem irakoztak be, míg az egyletet családi dícsőítésre látták felhasználva; most azonban, midőn meggyőződést szerezhettek arról, hogy az egylet kezd létalapot nyerni és helyes mederbe tereltetni, készséggel vesznek részt annak működésében; nagyon csalódik Reiner Zsigmond, ha magát oly fontos egyénnek tartja, kiért tisztességes emberek az egyletbe lépésre szánják el magukat csak azért, hogy neki „elállt!“ kiálthassanak. Ezt tették ök s a többi tagok, mert Reiner azt megérdemelte és ezért előadó insinuatíóját határozottan visszautasítja. — Reiner Zsigmond sem ezen sem dr. Suchy felszólalására nem reflektál és a felmentvényt sürgeti és reméli ezt a közgyűlés megszavazásától. — Itt óriási bökkenő lett a szavazatképesség kérdése. Id. elnök: Rajnai Ig. mint egykoron Mózes a kőtáblákat, uggy tartja kezében az alapszabályokat, melyek a 14. §-ban a szavazatképességet félévnél nem régibb tagdíjhátraléktól teszik függővé. Elnök kikiáltja ennél fogva ezen szabályoknak saját magyarázata sze-

rinti érvényét nem ugyan a teremtés napjától kezdve, hanem az alakuló közgyűlés (1886. szept. 22.) első pillanatától számítva. Hiába vetik ellen, hogy az alapszabályok ministeri láttamozása csak f. é. július 14-én történt, hogy a tagok a 23. §. ellenére fizetésre felhiva nem lettek, hogy az egyesület csak most kezd meg alapszabályos működését, hogy a ki nem szavazhat nem választó s így nem választható, hogy a candidát 40 választmányi tag és a tisztviselők közül talán 5-ön sem fizették még be tagsági díjait és így meg sem választhatók — mind hasztalan; elnök hajthatatlan marad s ismételten meg akarja kísérelni a szavaztatást saját módja szerint. Dr. Máyer Ödön hangsúlyozá, hogy valamely törvény vagy szabály magyarázására csak annak hozója jogosított s hogy törvény vagy szabály visszaható erővel nem bírhat; az alapszabályok csak f. é. július óta mint a ministeri láttamozástól kezdve léteznek. Majd Tribusz Gusztáv kir. ügyész helyeselvén előtte szólott Dr. Máyer nézetét tárgyilagosan és megdönthetetlen logikával felfejti, hogy egyes tag, legyen az bár id. elnök, nem lehet jogositva az alapszabályokat értelmezni, mert ez egyedül a közgyűlés jogkörében áll. Ha ezek daczára id. elnök nem hajlana meg a közgyűlés nyilvánított akarata előtt, úgy határozott indítványt tesz, hogy az interpretatio jogának ki általi gyakorolhatása felett közgyűlési határozat hozassék. Miután erre számosan a szavazatképességet az egyesületbeni maradás feltétele gyanánt kéri kimondatni, elnök enged s a szavazatképesség általános derűtség közt beáll. A szavazás első tárgyát az aggályosoknak jelzett számadási tételek képezték; ezek közül kettő, — egy a „Politikai Szemlének” fizetett 120 frt és egy az archeologiai értesítőre kiadott 150 frt az egyesület alakulásához szükséges kiadásoknak nem találtattak s azokat a közgyűlés nem fogadja el, egyebekben a felmentvény az egész választmánynak megadatik. Kezdetét veszi a választás; Reiner Zsigmond olvassa a candidáló bizottság kijelöléseit és ajánlja, hogy a közgyűlés azok szerint válasszon. Ugyanazon bizottság öt — Reinert — — tiszteletbeli elnöknek, Rajnait tiszteletbeli alelnöknek, Haynald Lajos bibornok, Tréfert Ágoston minister, Pulszky Ferencz, Ormós Zsigmond és gróf Khun Géza tiszteletbeli tagoknak is ajánlja. Kéri előadó ezen javaslatokat is elfogadni. A közgyűlés első sorban a tisztikart akarja megválasztani. Felkiáltással és lelkesülten Csató János kir. tanácsos-alispán választatik meg az egyesület elnökeül. A tisztikar többi tagjaira vonatkozólag szavazólappokali szavazás határoztatik el. A szavazatszedő öttagu bizottság Halász Jakab kir. közjegyző elnöklete alatt megkezdí működését. Végeredmény: alelnökök: Dr. Tódor József, Herepey Károly; titkárok: I. ső Dr. Temesváry János, II. ik Pál István; ör: Dr. Cserni Béla; könyvtárnok: Ávéd Jákó; pénztárnok: Fröhlich Gyula; ellenőr: Szentmiklósy Jenő; ügyész: Dr. Mohay Sándor. A választások tulnyomó többséggel (az összes szavazatokból minden egyesnél csak 1—5 szavazat hiányzott) történtek és részben elütőleg a candidatiótól. Dr. Reiner János titkári állásra 3 szavazatot, Reiner Zsigmond ugyanarra 2 s utóbbi alelnökségre is 2 szavazatot kapott. A 40 választmányi és a tiszteletbeli tagok választása az id. elnök felolvasása mellett felkiáltással foly le. — Reiner Zsigmond most a tiszteletbeli elnökséget hozza ismét szóba s erre hívja fel a közgyűlés figyelmét. Közbeszól Dr. Sándorffy Nándor theol. tanár. Indítványa, hogy a tiszteletbeli elnökség ejtesék el, mert nem látja eléggé körvonalozva a tiszt. elnök illetékes magatartását, fél attól, hogy ennek megjelenése, esetleges beleszólásai az elnököt veszélyezthetik. Az egyesület magas védnökének személye mellé tiszt. elnököt állítani nem óhajt. Hivatkozik végre az alapszabályra, mely a tisztikart névleg felsorolja, a tiszteletbeli tagoknak tért nyit, de tiszteletbeli elnökséget senkinek sem osztogat. — Reiner Zsigmond a két első érvet elismeri, a harmadikat így döntené meg: az alapszabályokban igaz mi sincs a tiszt. elnökről; de ellene sincs semmi s így kéri a tiszteletbeli elnökséget megszavazni.

— Halász Jakab indítványozza, hogy Reiner Zsigmondnak szavaztassék meg nem a tiszteletbeli elnökség, hanem a tiszteletbeli tagság. Megnevezett ez ellen tiltakozik s a tiszt. elnökséget sürgeti; csakugyan szavazás dönt; Reiner Zsigmond tiszteletbeli elnöksége mellett mintegy ötven szavaznak a közgyűlés nagy többségével szemben. — Pál István lemondását jelenti be a titkári állásról, mit azonban a közgyűlés el nem fogad s élénk acclamatióval felszólalót maradásra bírja. Id. elnök és ügyvezető bizottság lelép; a választott elnök és alelnökök nem lévén jelen Halász Jakab — korelnöki minőségben — vezeti tovább a gyűlést, melynek során Rajnai Ignác nem fogadja el a neki felajánlott tiszt. tagságot, mint közkatona akarván szolgálni az egyesület érdekeit. A tárgysorozat utolsó pontját Basio László kir. tszéki bíró felolvasása képezte volna, ki azonban, minthogy a gyűlés kelletlenül elnyult, időközben eltávozott s így a felolvasás az érdeklődők sajnálatára elmaradt.

— (Magyarigeni olvasókör.) M. Igenben polgári magyar olvasókör alakult a múlt hó 25-én tartott alakuló közgyűlésen, melyen a tisztikar is megválasztatott. A kör elnöke Lukátsffy Viktor járási orvos.

— (Katonai térzene.) A 62. gyalogezred zenekara minden vasárnap délelben térzenét ad a várbeli sétaterén.

— (A helybeli óvoda költségvetése) az 1887—1888 tanévre már össze van állítva s örvendetes eredményül mutatja fel, hogy minden idegen segély nélkül 990 frt kiadásokkal szemben 1018 frt 29 kr. bevétel áll rendelkezésre, úgy hogy a tolyó tanévre 28 frt 29 kr. bevételtöbblet marad fenn.

— (Az ipariskola új helyisége) e hó 16-án lesz beavatva s iskolai használatba átadva. Az ipariskola telkén lett az iparos olvasókör helyisége is berendezve, mely czélra egy terem és a egy szobából álló épület emeltetett. Az olvasókör alapszabályai már felterjesztettek a belügyministerhez jóváhagyás végett és körhelyiségek előreláthatólag szintén e hó 16-án lesznek megnyithatók.

— (A helybeli indóházi vendéglő) f. é. november hó 1-én beszünttetik, mivel nemcsak hogy bérösszeget nem hajtott, hanem fenntartása még évi 50 frt. segélybe került az államvasutaknak. Az éttermi helyiségekbe hivatalokat helyeznek el, de a mérnöki osztály hivatalos helyiségei továbbra is a városban maradnak.

— (Óvodasegély — kuglipénz.) Kottowicz százados Bécsbe utazta előtt 16 frtnyi összeget adott át Novák Ferencz kir. tanácsos-polgármesternek valamely közczélra való fordítás végett; ez összeg ugyanis egy várbeli kuglitársaság gyűjteménye volt, melyet a százados kezelt s a városbóli eltávozása miatt a polgármester rendelkezésére bocsájított. A polgármester e 16 frtot a helybeli óvoda alapnak utalta ki.

— (Boszniai tartalékosok.) 432 tartalékos hazakerkezte Boszniából lett az 50. ezred oitani zászlóaljától a városi hatóságnak jelezve; tényleg azonban csak 360-an jöttek meg m. hó 28-án éjjel Tóth kapitány vezetése alatt; a tartalékosok másnap szabadságoltattak is és a Boszniában szerzett babérok után haza-hazamentek téli nyugalmat élvezni.

— (102 éves ember) halt meg városunkban tegnapelőtt. Drága Nikolaenak hitták és félszázadnál hosszabb idő óta lakott a cigánysorban. Halálát véjegyengülés okozta.

— (Ékszerlopások nagyban.) Múlt számunknak e czim alatti közleménye folytán Butyka és Heizer itteni czég egyik tagja jelentkezett a rendőrségnél s közölte, miszerint a gyanusított Éliás Ferencz (Izidor) nyomdászsegéd egy tartozása biztosítására egy zálogczédulát adott neki át. A zálogczédula egy órára 8 frt. kölcsönről és szeptember 19-én volt kiállítva, minélfogva közelfekvő a gyanu, hogy ez az örmester elveszett órájára vonatkozhatik. A rendőrség ez újabb adatokat is áttette a kir. járásbirósághoz, hová a gyanusított már előbb át lett kísérve; a járásbiróság a vizsgálati fogsá-

got rendelte el, — mely intézkedés ellen vádlott felebbezett, de eredménytelenül.

— **(Rendőri beavatkozás)** a lefolyt országos vásár alatt tíz esetben volt szükséges és ugyanannyi letartóztatás történt többnyire lopás és verekedés miatt. Az esetek jelentéktelenek voltak s azokat a rendőrség saját hatáskörében intézte el.

— **(Hálátlanság.)** Belucz Petrucz jóra való cigány-primás Zalathnán, ki m. hó 26-án a feletti örömeiben, hogy 8 frtot „összemuzsikált“, vig estét csapott Heisz Simon korcsmájában; egyszerre csak betoppan ugyanoda poprágyi illetőségű Paulik Simon, foglalkozására nézve iparszerű csavargó s amugy rongyosan-piszkosan a lábán levő csizmát ajánlja fel a jókedvű primásnak megvételre, mivel ugymond, egész napon át még nem evett. A jószívű bandavezető az áruba bocsájtott csizma tekintetében minden üzleti összeköttetést visszautasított, ellenben megvendégelte a csavargót kenyérral és pálinkával; szerencsétlenségére a fizetésnél elárulta, hogy az „összemuzsikált“ pénzt nadrágzsebében tartja; ennek következménye aztán egy kis helycsere lett, a menyenyiben, — hogy-hogy nem — a pénz egész észrevétlenül a primás zsebéből a csavargó csizmaszárába került, ki nem is igen tartóztatta tovább vendéglátóját, hanem rendes foglalkozását elővéve — tovább csavargott. A primás nyugodtan hazatérve kedves életpárjának örvendve mutagató a napi keresményt; azaz hogy csak akarta mutatni, mert a zsebben tátongó úrnél egyebet látni nem lehetett. Egyszerre vége volt a jó kedvnek is, — meg az éji nyugalomnak is; az öreg primás fiát maga mellé véve utra kell megrablója után. Másnap aztán a gyulafehérvári piacon megható viszontlátási jelenet játszódott le; a csavargó időközben a könnyen szerzett pénzzel felruházkodott s rendőri közbenjárás mellett a bevásárolt öltönydarabokat és megmaradt pénzt a jogos tulajdonosnak adta vissza, ki fiával — re bene gesta — ismét hazament Zalathnára muzsikálni.

— **(Tűzeset.)** Mult héten Löw Károly téglavetődjében egy égető kemence kigyuladván, csakhamar ennek egész tetőzete lángban állott és a szomszédos lakházat is meggyújtá. Az önkénytes tűzoltók idejekorán megjelentek a tűz színhelyén s derekasan működven sikerült is a tűzet lokalizálni és a közelfekvő épületeket a tűz esetleges továbbterjedésétől megmenteni. Az okozott kár mintegy 1100 frtra rug. Az elégett épületek 800 frt erejéig biztosítva voltak.

— **(Csóka szintársulata)** jelenleg Nagy-Enyeden játszik a közönség csekély részvéte mellett, habár a társulat és előadásokkal az ottani közönség teljesen meg van elégedve és igyaz nagyobb pártolást érdemelne. Az eddig előadott darabok közül „az utolsó szerelem“ előadása aratott legnagyobb tetszést.

— **(Halálozási statistika.)** 1887 szeptember havában Gyulafehérvárt összesen 24 haláleset fordult elő, ezek közül 14 fi és 10 nő. Halálokok voltak: görcs, béllob, tüdőgömb, orbáncz, guta, veleszületett gyengeség, vérhas és roncsoló toroklob. V a ll á s r a nézve: 7 rom. kath. 6 gör. kath. 1 ev. reformatus, 5 gör. kel. 1 ev. luth. 4 zsidó. Korra nézve: egy éven átóli 7, tíz éven alóli 11, husz éven alóli 2, harmincz éven alóli 1, ötven éven alóli 3. — Leginkább pusztított e hóban a roncsoló toroklob, mely ellen a kitelhető óvintézkedések megtétettek s ennek köszönhető, hogy a járványos betegség csak egy uczára maradt szoritkozva és csak elvétve vett szomszédos városrészen is egy-egy gyermeket áldozatul. Az összes esetek száma 12. Mult év hasonnapjában szintén 24 haláleset közül csak három esetben volt roncsoló toroklob a halálok. Dr. Náthán.

— **(A Magyar Tudományos Akadémia)** a mult-év végén bocsátotta ki aláírási felhívását Könyvkiadó Vállalatának ötödik (1887—1889) cyclusára. E vállalat a tudomány klasszikusainak egész könyvtárát terjesztette már el, kizárólag oly műveket, melyek a mívelt magyar közönség legne-

mesebb szellemi szükségletét vannak hivatva kielégíteni. Irodalom és történet, bölcsélet és társadalmi tudományok, nyelvészet és régiségtan részben európai hírvű munkákkal vannak képviselve kötetek között. Az Akadémiai jelentékeny áldozattal tartja fenn e vállalatot, s mivel egész nemzeti mivelődésünkre nézve rendkívüli fontosságúnak tartja, szokatlan olcsó ár által kívánja terjedését minél szélesebb körökben elősegíteni. E sorok célja a magyar közönség figyelmét újból felhívni e vállalatra, különösen azokat, kiknek kulturánk ügye szívéből fekszik. Az év utolsó hónapjaiban a folyó évi illemény kötetek szétküldetnek s a kibocsátott ivék közül még igen sok nem érkezett vissza. A Könyvkiadó bizottság ennélfogva tisztelettel kéri mindazokat, kik annak idején megkapták a vállalat ötödik cyclusának tervrajzát, hogy az aláírási ívét Hornyánszky Viktor akadémiai könyvkereskedésébe (Akadémia-épület) minél előbb beküldeni sziveskedjenek. Ugyancsak az említett könyvkereskedés szivesen szolgál bárkinek nyomtatott tervrajzzal.

A 25.000 példányban megjelenő

„Budapest“ című képes politikai napilap, — mely közelebb XII-ik évfolyamába lép — évről-évre nagyobb elterjedésnek örvend. Ma már annyi példányban jelenik meg, hogy két rotációs-gépen nyomják, a mi hírlapirodalmunkban valóban páratlanul álló eset. A „Budapest“ e szokatlan elterjedését egyrészt határozott nemzeties független irányának, másrészt pedig eredeti rajzok után készült képeinek köszönheti, melyek naponta megjelennek, különösen pedig annak, hogy nem nyújtja el az eseménynek leírását, hanem röviden velősen, gyorsan ad hírt mindenről, a mi ugy a hazában, mint a külföldön történik. Vezércikkeit közéletünk jelesei s orsz. képviselők írják. Tárcarovata élénk és változatos. Folyvást három érdekfeszítő, de irodalmi színvonalon álló regényt közöl egyszerre; az egyiket naponként illusztrálva. — Nagy sulyt fektet a közgazdasági rovatra is, a mely — a többi lapoktól eltérőleg, — bárki által könnyen érthető irányban szerkesztetik. Ezenkívül hetenkint „Új Budapest“ cím alatt humoros mellékletet csatol képekkel a főlaphoz. A gazdák, iparosok, lelkészeknek, tisztviselőknek, tanítóknak, szóval azoknak, a kik bokros napiteendőik mellett nem érnek rá sokat olvasni de azért mindenről alapos tájékozást ohajtanak nyerni, — bátran ajánljuk a „Budapest“-et, mert — terjedelmét tekintve, — tényleg ez a legolcsóbb lap hazánkban. — Előfizetési ára egy óra csak 1 frt; negyedévre 3 frt; félévre 6 frt; egy évre 12 frt. A „Budapest“ előfizetői még a következő kedvezményben részesülnek: Aki egész évre előfizet s az előfizetési összeget (12 frt) egyszerre küldi be, az a „Budapest“ Nagy Képes Naptárát ingyen, aki fél évre előfizet s az előfizetési összeget (6 frt) egyszerre küldi be, az a „Budapest“ Kis Képes Naptárt 40 krért, aki negyedévre fizet elő s az előfizetési összeget (3 forint) egyszerre küldi be: az a „Kis Képes Mese-naptárt“ ingyen vagy a Nagy Naptárt 50 krért, vagy a Kis Naptárt 25 kr. kedvezményes ár mellett fogja kapni. Mutatványszámokkal bárkinek ingyen szolgál a „Budapest“ kiadóhivatala. IV. k. Sarkantyú-utca 3. sz. a.

Kereskedelem, ipar és gazdaság.

E. **Állatvásár** m. hó 28- és 29-én: Már megelőző délután kezdődött — bár csekélyebb mérvben — a felhajtás, mely 28-án délig tartott. Az összes felhajtás mintegy 1500 darab. A rendes vevők között ezuttal az aradi szeszgyárosok hiányzottak és igy a tömegesebb vétel csak két jelenlévő gyáros s szoritkozott. Könnyebb marhát és teheneket a helyi mézárosok vettek, 16 forintjával fizetvén a métermázsá elősulyt. Tulok és borju kevés; ezekre vételkedv is csekély. Közepes ökrök párja 150—160 frt — A lóvásárok nálunk folytonos hanyatlásban vannak, min illetékes köröknek ok-

vetlen segíteni kellene, mert környékünknek elég szép lótenyésztése volna, de nem hozza el a gyulafehérvári vásárra.

Országos vásár m. hó 30 án: a téli idény szükségleteinek beszerzésére nagyszámu vásárlókönység élénk forgalmat idézett elő. Czipészek és ruhakereskedőknek sok dolguk volt. Gabnák közül leginkább tiszta buza volt behozva és minőség szerint 4—5 frtjával hectoliterenként eladva. Idei tengeri felhozatal mintegy 120 hektoliter, de víztartalma miatt bemagtórozásra még alkalmatlan; kisebb fogyasztók és sertéshizlalók 3 frt; 3 frt 20 krjával vették. Rózs ára 3 frt 20 kr. — 3 frt 50 kr. új zab: 1 frt 60 kr — 70 kr. Takarmánynemű nagy mennyiségben; a hadgyakorlatok után a szükséglet kissebedvén árnyhanyatlást idézett elő. Épületfa és deszka kelendőse jó árak mellett nagy. Égetett mész kelendőse és ára fogy, mert épületek vakolása és meszelése az idény előrehaladottsága miatt szünetel. Szeszüzet lanya, kínálat tartózkodó a kilátásban levő szeszadótörvényre tekintettel; kicsinyben 26 és fél — 27 frt, nagyban 26 frt.

Gazdaság. Közeledik az év vége, melyben a gazdák tennivalójául még csak a szüret és a vetés van hátra. Általános körütekintés környékünkön azt mutatja, hogy ritka években voltunk kénytelenek annyi viszontagsággal, annyi elemi csapással megküzdeni, mint az idén. A vetések telelése volt az első mizéria, tavaszkor szárazság, nehéz szántás, azután tartós eső folytán hirtelen fejlődés, mely a reá következő hőség által ismét visszavetett; rozsda kifejlődése, árvizek, jégeső, minő évtizedek óta ily mérvben nem volt, azután vihar, mely szőlőt s tengerit földre döntött. Legelők hiánya miatt a marhaállomány szenvedett, széna és sarjgyűjtés szeles, esős idő miatt nagy nehézségekkel járt. A tengeri szedés most foly s ily időjárás mellett majd nedvesen kerül kasba. Szüretnek eredménye előrelátható: kevés és savanyu bor. Ez volt lefolyt gazdasági évünk.

... "

CSARNOK.

ERNA.

A „GYULAFEHÉRVÁR“ eredeti beszélye.

— Irta: **Kopploh József.** —

5.

S eközben belépett nővéréhez fordulva — kérdezé :

— Ugy-e kíváncsi vagy? Feldőled is kérdezősködött. Várj, alkalmilag majd elbeszéllem, hogy mily kedves fiatal ember — ez a Béla; — de hiszen tudja kisasszony tevé hozzá elpirulva — hogy unokabátyánk, még is olyan csinos. Várjon kisasszony leírom: fekete szem, fekete bajusz, sápadt arczszin.

— Hagyjuk azt máskorra, — szakítá félbe a kisasszony, kiből szép olvasónőim bizonyosan hősnőket felismertek, — de hát — folytatá kissé izgatott hangon, hogy-hogy nekem arról mit sem szóltak, hogy egy Béla nevű unokájuk van? —

— Hiszen csak is névleg ismertük egymást — felelék mindketten egyszerre.

— Te reád Berta olyan kíváncsi, — de a kisasszonyra is — kezdé újból félbeszakított mondandóit, s örömteljes arczal megsugá Bertának, hogy az első négyesre már engazsította, hogy jogász collegáit mind bemutatja. Nekem sejtetem van — folytatá hangosan — hogy nagyon jól fogunk mulatni. —

— Ugy hát téged az I-ső négyesre már lefoglalt, mormogá roszkedvűen Berta; de te soha sem akarsz engem is valahová látogatóba elvinni.

— No no — csak nem fogsz most lázadni akarni? — Vigyázz, mondok egy ujságot, — s helyéről felkelve a francia feladványuk kijavításával foglalkozó, kisasszonyhoz lépett — sokat mondani akaró arczkifejezéssel kezdé :

— Ép most egy Bélanevű négyest biztosító társulat keletkezett; minden díj nélkül biztosíthatná magának az ügyis kérve-kért II ikat, Berta meg a III-ik négyest.

Azután Berta arczáról letükröződő kíváncsiságán gyönyörködve — Erna nyugtalanságát is félremagyarázva poszturába tevé magát, Erna előtt meghajolt s nagy páthossal így folytató.

— Kisasszony! Vagyok bátor magam bemutatni — igen kedves unokabátyám küldöttje vagyok — s mint ilyen meghagyásom — kezét Béla számára — nem egyszer s mindenkorra — mert hiszen — zsidó levén ez lehetetlen — hanem csak a II-ik négyesre megkérni“.

— Ne mókázzék, felele Erna megmagyarázhatlan elfogultságot leküzdve, — mindenesetre nem fogom megkosarazni, — ha ő maga kéri s ha addig egy más meg nem előzi.

— Oh nem! Éppen arra kérte ki közreműködésemet, hogy ez ne történhessék — különben ott lesz velünk mindég — azt hiszem legalább — tevé hozzá szemeit lesütve.

Azután szokott jó kedvvel oda menne Bertához, s pajzán mosolylyal folytató :

— Kedves unokád bátor lesz rokoni üdvözetet — hamarabb is — de különösen mert négy szem közt — a III-ik négyes alatt tolmácsolni.

— Mond milyen? kicsi? nagy? szöke-e vagy barna? De ugy-e nem tréfáltál? Biztosan számíthatok reája? Igen igen én is érzem, sejttem, hogy jól fogunk mulatni, s hogy Bélának kedves fiatal embernek kell lennie.

— Majd meglátod — mondom — rajongani fogsz érette. Ugy-e kisasszony — vele fogja tánczolni, — ugy kért hogy ezt kieszközöljem.

— Fogjunk hozzá a toilettehez, — felelé Ernő kitérőleg — akarva nem akarva igyekezve növendékei figyelmét más tárgyra fordítani.

Talánynya lett saját maga előtt. Miért esik neki oly roszul Reginát ez idegen emberért rajongani hallani? — Honnan az az elfogultság, — ingerültség, melytől legjobb akarata mellett sem bír szabadulni? Csak nem oly gyenge, már csak neve hallatára a rendes kerékvágásból magát kisodortatni engedni; s csak nem oly együgyü tartani attól, hogy ezen Béla személye, a másik — az ő Bélaéval egy és ugyanazonos. A legnagyobb idegesség tanujele, ilyesmiről még csak gondolkozni is! Mert hiszen jól tudta, még pedig ő általa, hogy szívéen ejtett sebének enyhülést szerzendő, — külföldre szándékolt menni, lehetetlen tehát, hogy itten legyen.

Visszaemlékezett ugyan ismert levelére kapott válasznak azon passusára, melyben kintartásra buzdítja, s arra kéri, hogy ne csüggedjen el; melyben kifejtteni igyekszik azt, hogy Sándor lemondása, esetén szabad — egészen szabad, — minden lelki furdalás nélkül boldogíthatja — de arra is emlékezett vissza, hogy megesküdütt határozatához állhatatosan híven megmaradni; emlékezett arra is, hogy minden további rábeszélésnek s esetleg egy találkozás okozta gyengeségnek elejét veendő — a világ zaja elől menekülő nevelőnőnek szerződött s elrejtőzködött Erdély bérczes hegyei mögé, nyugodalmat keresni.

Azóta pedig már egy egész év telt el. Nem csalatkozott reményeiben. Senki sem zaklatta, a multat már felejteni látzott, felüdült, felvidult.

S most egy phantom döntse halomra az oly hosszú időn át kivivott sikereket? Nem balgaság, még elnodozni is róla?!

Öltözködtek. Nemsokára kocsi robogás hallatszik — s egy pár percz mulva három gracziánk a vigadó termei felé igyekezett.

(Folyt. köv.)

FELELŐS SZERKESZTŐ: **Dr. MÁYER ÖDÖN.**
LAPTULAJDONOS 6^s KIADÓ: **ÁVÉD JÁKÓ.**

H I R D E T É S E K.

Sz. 369—1887. ltr. végr.

Árverési hirdetmény.

Atólirt kiküldött végrehajtó 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbíroság 3815/1885 p. számú kiküldő végzése folytán a gyulafehérvári takarékpénztár végrehajtató javára helyi German Péter és két társa ellen 95 frt tőke, ennek 1884 év november hó 30-ik napjától számítandó 6 százalék kamatai és egyéb törvényes járulékaik követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság $\frac{5}{1}$ —86 lefoglalt és 345 frtra becsült, még pedig egyik alperes Farkas József tulajdonát képező 2 teke asztal hozzá tartozókkal együtt 240 forint becsérékkel — ugy másik alperes Moldován János tulajdonai 5 drb. vasalt ökörszekér és egy vastengelyű lőszékér 105 frt becsérékkel, ezen írt tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3951—1887 p. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Gyulafehérvárra a városi piacon leendő eszközlésre 1887. ik év október hó 17-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitzetnek és anhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint tesz kifizetendő

Kelt Gyulafehérvárrt, 1887-ik évi szeptember hó 30-ik napján.

Csia Lázár, kir. bir. végr.

Sz. 2634—1887. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hermann Józefin — végrehajtónak Tripsa Miklos és neje Alb Mária végrehajtást szenvedő elleni 500 frt tőke követelése és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári k. járásbíroság területén a gyulafehérvári 1248 sz. tjkben A † 1 rsz. és a gyulafehérvári 1553 sz. tjkben A † 1 rsz. fekvőkre összesen 884 frt becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlan a 1887. évi november hó 16-ik napján délelőtt 9 órakor a kir. tszék telekvi iródában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfog adatni. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170 §. értelmében a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól 1887. évi augusztus hó 22-én.

A kivonat hitelességét igazolja.

Dobolyi Ferencz kiadó. s. k.

A 16lirt vállalkozom, hogy — házhoz járva — 5-6 éves olyan leány- vagy fiúgyermekeket, akik eddig még senkitől sem tanultak, két és fél — legfeljebb három hónap alatt (a gyermek fejlettségéhez képest) megtanítom olvasni és írni, s a számból az összeadás, kivonás, szorzás- és osztást (Grube rendsz.) bevézom.

Ozsváth János

ref. tanító.

Sz. 2447—1887. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. állam kincstár végrehajtónak Popa Savu és neje végrehajtást szenvedő elleni 60 frt tőke követelése és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári k. járásbíroság területén az oláh-hercepi 167. sz. tjkben A † 2-6, 8-13 rsz. fekvőkre 353 frt becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlan 1887. évi október hó 17-ik napján délelőtti 9 órakor O. Hercepe községében megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is elfog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben vagy az 1881. évi LX. tcz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170 §. értelmében a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól 1887. évi augusztus hó 2-án tartott üléséből.

A kivonat hitelességét igazolja.

Dobolyi Ferencz, kiadó.

Sz. 2531—1887. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bányai Károly végrehajtónak strázsai Deján Josif lui Manuille és t. végrehajtást szenvedő elleni 75 frt tőke követelése és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári k. járásbíroság területén a strázsai 13 sz. tjkben A † 1, 2. 4-11 rsz. a 123. sz. tjkben A † 1181. hsz. és a 87 sz. tjkben A † 1. 3. 30-33, 36-41 43-45 rsz. és a 370 sz. tjkben A † 3120, 3197, 3520, 3858 hrsz. fekvőkre összesen 1106 frt becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlan az 1887. évi november hó 21-ik napján délelőtti 9 órakor Strázsa községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben vagy az 1881. évi LX. tcz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1. 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. tcz. 170 §. értelmében a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

A gyulafehérvári k. törvényszék mint tkvi hatóságtól 1887. évi aug. 2-án.

A kivonat hitelességét igazolja

Dobolyi Ferencz, kiadó.

Folytatás a mellékleten.

Aviso.

Von der k. k. Intendanz des 12. Corps in Hermannstadt werden angekauft für das k. k. Militär-Verpflegs-Magazin zu

HERMANNSTADT:

3800 Meter-Centner Roggen,

11700 Meter-Centner weissen Hafer.

KARLSBURG:

800 Meter-Centner weissen Hafer.

KRONSTADT:

3800 Meter-Centner Roggen.

KLAUSENBURG:

370 Meter-Centner Roggen.

Die Anbotstellung hat auf magazinsmässige Qualität der Früchte zu lauten, jedenfalls muss aber die Frucht gesund und trocken sein.

In den Verkaufs-Anträgen betreffend den Roggen, muss die Provenienz der Waare ausdrücklich angegeben sein. (Ob nämlich in- oder ausländischer Roggen offerirt wird.)

Da nur weisser Hafer für gewöhnlich sichergestellt wird, so muss in jenen Fällen, wenn schwarzer oder gemischter Hafer offerirt wird, diese Gattung Hafer, sowie der für selbe angeforderte Preis, in dem Offerte ausdrücklich bezeichnet werden. Wo diese Unterscheidung nicht angeführt erscheint, wird angenommen, dass nur weisser Hafer zum Verkaufe angetragen wurde.

Die Abstellung, beziehungsweise die Uebernahme erfolgt loco der genannten Militär-Verpflegs-Magazine vom 15. November 1887. an nur nach Zulässigkeit der vorhandenen Depot-Räumlichkeiten bis Ende Mai 1888 und kann daher eine Bedingung des Verkäufers „Abstellung nach freier Wahl“ nicht berücksichtigt werden.

Die bis Ende December 1887 zur Einlieferung gelangenden Fruchtmengen werden im Laufe des Monats Januar 1888, die weiteren Lieferpartien in sechs gleichen Raten, und zwar in der Zeit vom Januar bis Ende Juni 1888, baar bezahlt werden.

Als Grundlage bei diesem Geschäfte hat das amtlich ausgefertigte und zu Jedermanns Einsicht bei der Corps-Intendanz aufliegende Usancen-Heft vom 27. September 1887. zu dienen.

Verkaufs-Anträge sind in Briefform (mit 50 kr.-Stempelmarke versehen) **bis 13. October 1887, 11 Uhr Vormittags**, an die k. k. Intendanz des 12. Corps in Hermannstadt mit einem Impegno von mindestens 10 Tagen zu stellen.

Der Anbotsteller hat ausdrücklich zu erklären, dass die Abwicklung des Kaufgeschäftes nach dem hiefür amtlich ausgefertigten und ihm in seinem vollen Inhalte bekannten Usancen-Hefte für Käufe von Militär-Verpflegs-Artikeln nach kaufmännischer Usance vom 27. September 1887 stattzufinden habe.

Der Einkaufs-Commission unbekannte Unternehmer haben zu veranlassen, dass über ihre Solidität und Leistungsfähigkeit ein Zeugnis — wenn sie protocollirte Firmen führen — von der zuständigen Handels- und Gewerbe-Kammer, sonst aber von den landwirthschaftlichen Bezirks-Vereinen auf amtlichen Wege bei der k. k. Intendanz des 12. Corps in Hermannstadt zeitgerecht einlange.

Diese der Einkaufs-Commission unbekannten Unternehmer sind im Falle der Annahme ihrer Verkaufs-Anträge gehalten, binnen 5 Tagen nach Abschluss des Geschäftes eine Geld-Caution in der Höhe von 10 Percent der Kaufsumme bei dem betreffenden Militär-Verpflegs-Magazine bis zur vollständigen Abwicklung des Geschäftes zu deponiren. Von dem Cautions-Erlage bleiben jedoch enthoben:

1. Gemeinden, dann landwirthschaftliche Vereine, welche ihre eigenen Erzeugnisse zum Ankaufe anbieten. Die Gesuche um Enthebung von der Cautions-Leistung sind mit einem diesbezüglichen von der politischen Behörde bestätigten Zeugnisse zu instruiren.

2. Producenten, welche das Anbot auf eine zu ihrem Besitzstande im Verhältnisse stehende Fruchtmenge **der eigenen Fechtung** stellen. Der diesfällige Nachweis hat mittels eines von der Gemeinde-Vorstehung ausgefertigten, von der politischen Behörde bestätigten Zeugnisses erbracht zu werden.

Von allen Anbotstellern ohne Ausnahme kann die Begünstigung des Militär-Tarifes für den Eisenbahn-Transport der Frucht bedungen werden.

Hermannstadt, am 27. September 1887.

K. k. Intendanz des 12. Corps.